

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'קנ

ערב שבת קודש
פרשת מסעי
א' במנחם־אב התשע"ו
שנת ה'קהל

יוצא־לאור עלידי
צעירי־אגודת־חב"ד באה"ק

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

א' במנחם-אב ה'תשע"ו - ח' במנחם-אב ה'תשע"ו

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
א'	א' במנחם-אב	ה' רוצח ושמירת נפש פרק ח-י.	ה' טומאת מת פרק כ.	מ"ע קפא. מל"ית שט. רחצ. מ"ע קפד.
ש"ק	ב' במנחם-אב	פרק יא-יג.	פרק כא.	מל"ית רצט. מ"ע רב. רג. מל"ית ער.
א'	ג' במנחם-אב	ראשית חכמה וגו'. ספר קנין והוא ספר שנים עשר.. ה' מכירה.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק כב.	מ"ע רמה.
ב'	ד' במנחם-אב	פרק ד-ו.	פרק כג.	מ"ע רמה.
ג'	ה' במנחם-אב	פרק ז-ט.	פרק כד.	מל"ית רנ.
ד'	ו' במנחם-אב	פרק י-יב.	פרק כה.	מל"ית רנ.
ה'	ז' במנחם-אב	פרק יג-טו.	ה' פרה אדומה.. בפרקים אלו. פרק א.	מל"ית רנא.
ו'	ח' במנחם-אב*	פרק טז-יח.	פרק ב.	מל"ית רנא.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							72 ד' לפני הזריחה	120 ד' לפני הזריחה	
8.00	7.34.3	1.20	12.47	9.21	6.06	5.03	4.38	3.39	ו', א' במנחם-אב
7.59	7.33.4	1.20	12.46	9.21	6.07	5.04	4.39	3.41	ש"ק, ב' במנחם-אב
7.58	7.32.5	1.20	12.46	9.21	6.07	5.05	4.40	3.42	א', ג' במנחם-אב
7.57	7.31.5	1.20	12.46	9.21	6.08	5.06	4.41	3.43	ב', ד' במנחם-אב
7.56	7.30.6	1.20	12.46	9.22	6.08	5.06	4.42	3.44	ג', ה' במנחם-אב
7.55	7.29.6	1.19	12.46	9.22	6.09	5.07	4.43	3.45	ד', ו' במנחם-אב
7.54	7.28.7	1.19	12.46	9.22	6.10	5.08	4.44	3.47	ה', ז' במנחם-אב
7.53	7.27.7	1.19	12.46	9.22	6.10	5.09	4.45	3.48	ו', ח' במנחם-אב

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"י בסידורו (יסדר הכנסת שבת) מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"י שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ	צה"ש	דה"נ
8:11	6:57	8:13	7:12	8:14	7:04	8:12	7:13	8:12	7:13
8:03	6:50	8:06	7:05	8:06	6:58	8:05	7:07	8:05	7:07

צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו • יו"ר: הרב יוסף-יצחק הכהן אהרונב

עורך אחראי: לוי שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף-יצחק אולידורט

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 100 כפר חב"ד 6084000

טל' 03-3731777, פקס: 03-9606169, 0793-7474-ISSN

אינטרנט: www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il

הבאת הגאולה תלויה במסירות מוחלטת

האם התנהגות על־פי תורה יכולה לעמוד בסתירה להבאת הגאולה?
 • מדוע לא רצה האריז"ל להעלות את תלמידיו לירושלים "בעיניים
 עצומות"? • ומה ההסבר לעובדה שהמשיך ללמוד עם אותם
 תלמידים, למרות שאינם מסוגלים להביא את הגאולה? • כששומעים
 הוראה מנשיא הדור – יש לציית ללא שאלות וללא חשבונות • משיחת
 כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

יכולים להביא את המשיח.
 ולכאורה: איך יתכן שהאמירה "איזיל ואימליך
 בדביתהו" תהיה סתירה להבאת הגאולה? הרי כן
 הוא על־פי תורה, שבנוגע למילי דעלמא צריכה
 להיות ההנהגה באופן ד"אימליך בדביתהו",
 ובפרט בשייכות לשבת, שכל עניין נרות שבת הוא
 בשביל השלום שבין איש לאשתו, ובשבת ישנם
 כמה ענייני חיוב של איש לאשתו; ואם כן, עניין
 שכולו על־פי תורה, ומיוסד על השולחן־ערוך –
 מדוע יעכב את הגאולה?
 והמענה לזה הוא: ה"חשבון" הוא אמנם
 "חשבון", אבל למלחמה – אינו ראוי!
 אי־אפשר להביא את המשיח על־ידי הנהגה כזו,
 שכאשר שומעים הוראה מהאריז"ל, מוציאים את
 ה"שולחן־ערוך", ופונים ל"מורה הוראה" לברר
 פשט ב"באר היטב"... אם אין סתירה בדבר! באופן
 כזה – אי־אפשר להביא את המשיח!
 ואין זה רק מצד פנימיות העניינים, אלא כן הוא
 גם על־פי נגלה דתורה:
 כאשר שמעו דברימה מהאריז"ל, שהיה גאון

א. ישנו סיפור בספר "שבחי האריז"ל" (שחלק
 גדול מהסיפורים שבו נמצא גם בכתבי האריז"ל),
 שגם הוא חלק בתורה, ובמילא גם הוראה
 בעבודתנו:
 האריז"ל היה נוהג לצאת עם תלמידיו לקבל
 שבת בשדה, כפי שהסדר הוא על־פי קבלה,
 שצריכים לצאת לשדה לקבל פני שבת המלכה?
 פעם אחת, בצאתם לשדה, אמר האריז"ל
 לתלמידיו: רצונכם שנלך לירושלים לקבל שבת?
 – אף־על־פי שמצד ריחוקה של צפת מירושלים
 לא היה שייך שבהליכה רגילה בגשמיות יגיעו
 לירושלים לקבלת שבת, מכל מקום, לא היה אצלם
 פלא על האריז"ל שיוכלו להגיע לשם. –
 אמנם, כיוון שבשביל זה היו צריכים לעזוב
 את ביתם למשך השבת, אמרו חלק מהתלמידים
 שצריכים להודיע תחלה לנשותיהם, על דרך לשון
 הש"ס³: "איזיל ואימליך בדביתהו". מיד נפלה
 רוחו של האריז"ל, ונתבטלה הליכתם לירושלים.
 ואמר האריז"ל, שאילו היו הולכים מיד – היו

(1) בתחלתו (ע' ג).

(2) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סרס"ב ס"ד. וש"נ.

(3) ברכות כז, סע"ב.

(4) ראה שבת כג, ב. רמב"ם הל' חנוכה בסופן. שו"ע אדה"ז
 או"ח ר"ס רסג.

כאשר משה רבינו הכריז "מי לה' אלי" – אזי "ויאספו אליו כל בני לוי"⁸, וקיימו את הוראותיו: "הרגו איש את אחיו גו"⁹, באופן ד"האומר לאביו ולאמו לא ראינו ואת אחיו לא הכיר גו"¹⁰.
ולכאורה – הייתכן: זה עתה שמעו במתן-תורה עשרת-הדברות שבהם אמר הקב"ה "כבד את אביך ואת אמך"¹¹. וכיוון ששבת לוי לא חטאו, אלא

גדול גם בנגלה (כדאיתא בלקוטי-תורה בטעמי המצוות להרח"ו⁵) – היה להם לדעת שאפשר לסמוך עליו שלא ישליל אותם ח"ו לעשות עניין היפך ההלכה.
ומי שמפקפק חסוֹש-לום בדברי רבו – הרי זו הוראה שחסר בהתקשרות שלו אליו, וכשחסר בעניין ההתקשרות, חסר בדרך ממילא בעניין

לשם מה צריכים "סדר" כזה, שתמיד יהיה צורך ללמד זכות?! – מוטב היה אילו היו מתחילים לציית, ואזי מזמן היו מביאים את הגאולה

היו שלמים בכל התרי"ג מצוות – איך היו יכולים לציית לפקודה כזו?
אלא, מצד התמסרותם למשה רבינו, המקבל הראשון של התורה – לא ערכו שום חשבונות: הם ידעו דבר אחד – שעליהם לעשות כהוראת משה! וכמו כן ידעו, שכל דבריו של משה מתאימים הם לצייוי התורה.

ג. [.] וכן הוא בכל דור ודור, שכאשר שומעים הוראה מנשיא הדור, "אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא"¹² – אין מקום לישוב הדעת, עיון בספרים כו', אלא יש לקיים את ההוראה.
וכפי שעשו תלמידי התמימים – שכאשר הרבי אמר להם שילכו לערי השדה, לא התייעצו עם הוריהם או עם החותן והחותנת, וגם לא עשו "חשבונות" שאם ילמדו יותר זמן בישיבה יתוסף בלימודם כו' – כיוון שידעו שהם אנשי צבא ("סאלדאטן"), ואיש-צבא – אין לו שום עניין מלבד מילוי פקודת המפקד.
וכיוון שהקב"ה אינו נשאר "בעל-חוב"¹³ –

האחדות, "כולנו כאחד"⁶, וממילא חסר גם בתיבות שלפני "כולנו כאחד"..."
איתא בגמרא: "בדרבנן עבדינן מעשה והדר מותבינן תיובתא" ("שבקינן לחכם לעשות כהוראתו, והדר מותבינן ליה ללמוד אם יפה הורה").
ולכאורה, אם יש מקום לקושיא ("מותבינן" – הייתכן ש"עבדינן מעשה"?
והביאור בזה – כנ"ל – שבעניינים שנמסרו לרבנן, נדרש לכל לראש עניין ההתקשרות, ופירוש הדברים על-פי נגלה – שיש לדעת שרבנן הם לומדים גדולים, ואפשר לסמוך עליהם. ומה שיש לו קושיא – הרי זה רק משום שחסרה אצלו היגיעה האמתית בתורה, וכשתהיה אצלו היגיעה האמתית, ויזכה לזה – יראה שהדין הוא כדבריהם של רבנן.
ופנימיות העניין – שצריכה להיות התקשרות וקבלת-עול. צריכים לציית לדבריהם של רבנן בלי שום חשבונות כלל.

ב. וזהו ענינו של יוצא צבא – שאין לו שום חשבונות. לא קיימת אצלו שום מציאות כלל; ישנו רק המפקד והוראותיו.
וכפי שמצינו שבט לוי:
וכפי שמצינו שבט לוי:

(5) ואתחנן (סוד העיון). וראה גם בשער המצוות שם.
(6) נוסח ברכת "שים שלום".

(7) עירובין סז, סע"ב (ובפרש"י). וראה גם תו"מ ח"ב ע' 146.

(8) תשא לב, כו.

(9) שם, כז.

(10) ברכה לג, ט. וראה לעיל ע' 168. וש"נ.

(11) יתרו כ, יא.

(12) תקו"ז תס"ט (ק"ב, רע"א. קיד, רע"א).

(13) ראה אג"ק אדמו"ר מוהרי"צ ח"ו ע' רנה (נעתק ב"היום יום" כח אלול).

עושה כן, ויש איזו מציאות שעדיין תופסת מקום אצלו, הרי הוא בכלל "הירא ורך הלבב", עליו נאמר "ילך וישוב לביתו":
 אין הכוונה שעליו ללכת לביתו לישון... אלא עליו ללכת לביתו, ולקיים בביתו על כל פנים את הוראות המפקד,
 ו"מצוה גוררת מצוה"¹⁶ – שעלידי זה יתעלה

הנה בזכות מסירתם ונתינתם להרבי, הצליחו בשליחותם וגרמו נחת־רוח לרבי, נוסף על ההצלחה בענייניהם הפרטיים, הן בגשמיות והן ברוחניות.
 וכל זה אינו אלא באופן של "מדה כנגד מדה"¹⁴, אבל ברכתו של הקב"ה הרי היא כמה פעמים ככה. גם עניין זה יתגלה בקרוב – "הקיצו ורגנו

אף־על־פי שמצד העדר ההתקשרות לא היו תלמידים אלו מסוגלים להביא את המשיח, מכל מקום, המשיך ללמוד עימם, כדי שעל־ידי זה יוכל לאט לאט להעלותם

במשך הזמן ויהיה "מקושר" באמת, עד שיזכה להיות מאלו שיוצאים למלחמת בית־דוד ומביאים את הגאולה.

שוכני עפר"¹⁵, והוא – הרבי – בראשם, ויוליך שולנו, ותלמידי התמימים שהתמסרו להוראותיו בראש, לקראת משיח צדקנו, במהרה בימינו.

ה. בביאת המשיח ייגאלו כל בני־ישראל, גם "האובדים בארץ אשור והנדחים בארץ מצרים"¹⁷. וכיוון שביאת המשיח תלויה בהפצת המעיינות¹⁸ – לכן שולחים שלוחים בכל המקומות, עד ל"אשור" ו"מצרים", כדי שיפיצו שם את המעיינות, וכינו גם את היהודים הנמצאים שם לגאולה.
 אמנם, מתי אפשר לשלוח את השליח? – דווקא כאשר הוא מקושר באמת, אבל כשמתחיל להתיישב בדעתו כו', הנה גם כאשר מסכים לנסוע, הרי, "ישוב הדעת" כשלעצמו מוכיח שחסר אצלו בעניין ההתקשרות, ולכן אי אפשר לשלוח אותו, כי, כאשר חסר בהתקשרות "במשה עבדו", ועל־ידי זה – גם "בה"¹⁹, אזי אי אפשר לדעת אם הוא ישפיע על הסביבה, או שמא חסו־שלום להיפך – שלא זו בלבד שלא יהיה משפיע, אלא אף יהיה מושפע.

ד. [כ"ק אדמו"ר ציוה שהתמימים שנסעו לערי השדה בשליחות כ"ק אדמו"ר (מוהרי"צ) נ"ע – שכמה מהם נכחו בעת ההתוועדות – יאמרו "לחיים" וינגנו ניגון. ואחר כך אמר:]
 אף־על־פי־כן, הרי גם אותם תלמידים שאמרו "איזיל ואימליך בדביתוהו" – נשאר האריז"ל לקבל שבת עימם, וגם לאחר־י זה המשיך ללמוד עימם, ונשארו תלמידיו.
 אף־על־פי שמצד העדר ההתקשרות לא היו תלמידים אלו מסוגלים להביא את המשיח, מכל מקום, המשיך ללמוד עימם לפי ערכם, באותם עניינים שהיו כלים אליהם, כדי שעל־ידי זה יוכל לאט לאט ("ביסלעכווייז") להעלותם למעלה יותר.

ואדרבה: מצד זה גופא שהאריז"ל ראה את גודל הרחמנות על תלמידים אלו – הוצרך להישאר עימם, ללמדם ולהדריכם.
 ועל דרך זה בנוגע למדובר לעיל... בעניין "יוצאי צבא", ש"כל היוצא למלחמת בית דוד כותב גט כריתות" לכל ענייני העולם, ואם אינו

16 אבות פ"ד מ"ב.
 17 ישעי' כז, יג.
 18 ראה אגה"ק דהבעש"ט – כתר שם טוב בתחלתו. ובכ"מ. בשלח יד, לא. וראה מכילתא עה"פ.

14 סנהדרין צ, סע"א. וראה סוטה ח, ב ואילך.
 15 ישעי' כז, יט.

ולאחרי זה יכול להיות גם הדיבור, אבל בדיבור בלבד – לא יוצאים ידי חובה. וכאשר חסר אצלו בעניין ההתקשרות – הרי מלבד זאת שהוא מפסיד את הטוב האמיתי שהיה ביכולתו להגיע אליו, אלא עוד זאת, שהדבר נוגע גם לכללי-ישראל – כהוראת הסיפור הנ"ל, שהרי מזמן האריז"ל ועד עתה עברו כארבע-מאות שנה, וכל עניני הגזירות וכו' שעברו על ישראל במשך זמן זה, הם מצד העדר ההתקשרות להאריז"ל, שהרי אילו היתה ההתקשרות – היתה באה הגאולה כבר לפני זמן רב!

ז. איתא בגמרא²⁴: "הנהו בריוני דהוו בשיבבותיה דרבי זירא דהוה מקרב להו כי היכי דניהדרו להו בתובתא . . . כי נח נפשיה דרבי זירא, אמרי, עד האידנא הוה . . . בעי עלן רחמי, השתא מאן בעי עלן רחמי, רהרו בלבייהו ועבדו תשובה". כלומר: כאשר ישנו מי שהנהגתו אינה כדבעי – צריכים אמנם ללמד עליו זכות. והעיקר הוא – שכאשר "ר' זירא" מלמד זכות עליו, אזי גם הוא מלמד זכות על עצמו... וזה כבר דבר בלתי רצוי ("דאָס טויג שוין ניט"), שהרי "על כל פשעים תכסה אהבה"²⁵. אבל, לשם מה צריכים "סדר" כזה, שתמיד יהיה צורך ללמד זכות?! – מוטב היה אילו היו מתחילים לציית, ואזי היו חוסכים ל"ר' זירא" עבודה... ומזמן היו מביאים את הגאולה על-ידי משיח צדקנו, שיבוא לגאלנו במהרה בימינו.

(מהתוועדות ש"פ שמיני ה'תשח"י. 'תורת מנחם' כרך כב עמ' 291-297, בלתי מוגה)

24) סנהדרין לו, א.
25) משלי י"ד, יב.

הוא קשור למעלה, וכפתגם הידוע²⁰ "בשעת מען איז צוגעבונדן אויבן פאלט מען ניט אַראָפּ אונטן" (כאשר קשורים למעלה אין נופלים למטה). והיינו, שאפילו אם מצד עניני עבודתו עלול הוא ליפול למטה, מכל מקום, אין חשש שייפול למטה או ימעד ("אויסגליטשן זיך"), כיוון שהוא קשור למעלה. – לא הוא ההולך, אלא המשלח הוא ההולך ("ניט ער גייט, נאָר דער משלח גייט"), וכעין עניין "נשתרבה אמתה"²¹ להביא את "מושיעין של ישראל"²². אבל כאשר חסר בעניין ההתקשרות – אזי יש לחשוש, כנ"ל.

ו. ועל-פי זה יובן הטעם שהאריז"ל נשאר לקבל את השבת בצפת – דלכאורה, כיוון שבהליכה לירושלים היתה תלויה הגאולה, מדוע נשאר בצפת, הרי היה יכול להוליך את תלמידיו לירושלים ב"ענינים סגורות"? אך הביאור בזה – שכאשר האריז"ל ראה שיש תלמידים שמתיישבים בדעתם, והיינו, שישנו חסרון בהתקשרותם – הרי מעתה גם ההליכה לירושלים לא תוכל לפעול מה שהיה עליה לפעול. כדי להיות מ'חיילי בית דוד" – צריכים להיות שלמים בעניין ההתקשרות. ולא די בהתקשרות בדיבור בלבד – בבחינת "ויפתוהו בפיהם ובלשוונם יכזבו לו, ולבם לא נכון עמו ולא נאמנו בבריתו"²³ ("ברית" מלשון התקשרות) – אלא צריכה להיות התקשרות בפועל. לכל לראש צריך להיות הפועל,

20) ספר השיחות תרצ"ו ע' 95 ואילך. "רשימות" חוברת יד ע' 7. ועוד.

21) פרש"י שמות ב, ה (מסוטה יב, ב).
22) סוטה שם. ועוד.
23) תהלים עח, לו.

טעימה של הגאולה

לימוד הלכות בית הבחירה מתוך כוסף והשתוקקות

כיוון שעומדים על סף הגאולה שבאה תיכף ומיד ממש, מובן, שלימוד הלכות בית הבחירה בשנה זו צריך להיות באופן אחר לגמרי: לכל לראש – שהלימוד הוא לא מצד התגברות רגש האבילות וההשתדלות לתקן החיסרון דחורבן בית המקדש, אלא (גם לולי החורבן) מצד הכוסף וההשתוקקות למעלה והשלימות של בית המקדש השלישי...

ועוד ועיקר – שהלימוד הוא מתוך ידיעה והכרה בוודאות גמורה שאין זה "הלכתא למשיחא", כי אם, הלכה למעשה בפועל ברגע שלאחר-זה, כיוון שמקדש העתיד שאנו מצפין בנוי ומשוכלל (כבר עתה למעלה, ותיכף) ייגלה ויבוא משמים ברגע כמימרא!

(משיחת שבת פרשת בלק, י"ז (טו"ב) בתמוז, התנש"א. התוועדות תנש"א, כרך ד, עמ' 40)

הליכה בדרכיו של אהרון

..ועניין זה בא במעשה בפועל על-ידי ההליכה בדרכיו של אהרון (שיום הסתלקותו בחודש החמישי באחד לחודש)... לא (רק) מפני שביטול הגלות הוא על-ידי ביטול סיבת הגלות... אלא ההדגשה דאהבת ישראל היא – שבאה בתור טעימה ועד להתחלה דהגאולה האמיתית והשלימה הקשורה עם נקודת האחדות שלמעלה מהתחלקות, שמודגשת באחדותם של ישראל, מצד בחינת ה'יחידה' (דרגה החמישית) שבכל ישראל בשווה, שהיא ניצוץ מנשמתו של משיח, 'יחידה' הכללית. ועל-פי-זה יש להוסיף גם בפירוש "ומקרבן לתורה" – שהכוונה היא לקירוב ללימוד התורה דגאולה העתידה, "תורה חדשה מאתי תצא".

(מהתוועדות שבתקודש פרשת מטות מסעי, ב' במנחם אב התנש"א – ספר השיחות תנש"א, כרך ב, עמ' 719-717)

מעלת הגלות – בהכנת הגילויים שלעתיד

...כיוון שכל הגילויים שלעתיד תלויים "במעשינו ועבודתנו כל זמן משך הגלות", הרי מובן גודל מעלת העבודה שבזמן הגלות – שנוסף על המבואר בתניא שם "שאיין לבן חכם להפוך עורף", שגם עניין זה הוא ביאור על מעלת זמן הגלות על זמן הבית, כיון שהגלות הוא עניין המשכת חסדים הפנימיים, הרי, כיון שעל-ידי עבודה זו פועלים את הגילויים דלעתיד, שאז יהיה תכלית הטוב והחסד, מובן עוד יותר גודל מעלת העבודה שבזמן הגלות.

כלומר: היוקר של העבודה דעתה לגבי הגילויים שהיו בבית שני ואפילו מהגילויים שהיו בבית ראשון, מצד מעלת חסדים הפנימיים – לא זהו כל מעלת העבודה עתה; אלא עיקר מעלת העבודה דעתה היא שעל-ידי פועלים את הגילויים דלעתיד, שהם תכלית הטוב והחסד, כיון שיש בהם ב' המעלות: א) עניינם חסדים פנימיים, ב) והם באים בגילוי.

ואף שלעת-עתה עניינים אלו הם בהעלם, הרי ידוע, שכל העניינים דלעתיד – ובכלל זה גם החידוש שלעתיד לבוא יהיו העניינים בגילוי – נפעלים עתה, אלא שלעת-עתה אינם נראים לעיניים, וכמשל הידוע מרבותינו נשיאינו מאוצר המונח בתיבה חתומה. וכן הוא בענייננו, שגוף עניין ההמשכה שגם חסדים הפנימיים יהיו בגילוי, נתחדש עכשיו על-ידי עבודתנו.

(מהתוועדות ש"פ מסעי התשי"ז, תורת מנחם כרך כ, עמ' 200)

הגאון הרב שמחה עלברג

"לו ידוע ידעו המתנגדים את הרבי באופן אישי ומקרוב כי אז בוודאי שהיו חוזרים בהם" • מאמרי הערכה וביטויים נדירים בשבח ליובאוויטש וכ"ק אדמו"ר מצאו את מקומם בביטאון "הפרדס" התורני • רישומי דברים של הגאון הגדול בעל 'שלמי שמחה', מראשי "אגודת הרבנים" בארצות־הברית, עורך הביטאון־התורני "הפרדס", ומגדולי ידידי ליובאוויטש

אישיות אדירה ונשגבה, השופעת והמקרינה תורה, חכמה, יראה וקדושה. לו זכו אלו ממתנגדיו להיות בספירת האצילות של האדמו"ר מליובביץ, ולא היו מדברים עליו סתם מפני השמועה אלא שהערכתם היתה מתוך ראייה קרובה, כי אז בוודאי שהיו יודעים שלפנינו אדם גדול בענקים. ומהו טיבו של אדם כזה?

"כותב המהר"ל: אברהם אבינו נקרא גדול בענקים כי הוא היה משפיע ולא מושפע. השפעתו של האדם מעידה על גדלותו. – וכמה גדולה היא השפעתו של האדמו"ר מליובביץ על אלפי אלפים אנשים במדינות שונות ובערים שונות.

"לו ראו אלו ממתנגדיו את האדמו"ר מליובביץ מקרוב כי אז היו רואים לפניהם אדם עילאי, בקי עצום ומפליא בנגלה, ובנסתר, אדם של חכמה בינה ודעת, מחונן בכח־הכרעה החלטי, שכל כך נחוץ והכרחי למנהיג ישראל; אדם בעל התמצאות נפלאה ומבט־נשר למרחקי־מרחקים; אדם שאף דקה מן הדקה שבחייו אינו הולך בטל; אדם שסופר מלותיו כסופר מרגליות; אדם שאינו מתפנק במעונות־קִיץ ומרגוע. אלא מהי עבודתו ומשימתו בחיים? תורה ועבודה ככל עת וככל רגע של

"אישיות אדירה ונשגבה"

הגאון הגדול רבי שמחה עלברג, בעל 'שלמי שמחה' ועורך ביטאון 'הפרדס', זכה ללוות את 'דור השביעי' כמעט מן הרגע הראשון, כאשר פרסם אודות דבר הכתרתו של הרבי כנשיא חב"ד בשנת תשי"א (ראה 'ימי מלך' ח"ג ע' 1147-8, 'ימי בראשית' ע' 392-3).

הרב עלברג זכה ליחס מיוחד מהרבי, ובין היתר זכה לפרסם שיחות מוגהות בנושאים שונים, אותן הגיה הרבי במיוחד עבור 'הפרדס'. בחודש אייר תשל"ב כותב הרב עלברג (שנה מ"ו עמודים 4-5): "לא אחד עורך מלחמה כנגד ליובביץ, וכאשר יענו אותו וגו'. מיום ליום גוברת ליובביץ והשפעתה הולכת ומתעצמת. תכופות נשמעות טענות וקובלנות נגד ליובביץ, כותבים מאמרים ושולחים מכתבים, בגלוי ובסתר, ומתנגחים נגד ליובביץ. – ברור, שכל התנגדות מקורה בהעדר ידיעה מקרוב את אפיו וצביונו של האדמו"ר מליובביץ. לו ידוע ידעו המתנגדים את הרבי באופן אישי ומקרוב כי אז בוודאי שהיו חוזרים בהם, כי אז היו רואים לנגד עיניהם אישיות רוממה ונאצלה,

לחגיגת: יום ההולדת. ליובביץ בכח עצמו יכול לשמש 'מקור'...".

שאלה הלכתית – לא פוליטית

כאשר התפרסמה בכיטאון 'הפרדס' שיחתו של הרבי בעניין איסור הגירה משכונות יהודיות – הוסיף הרב עלבערג הערה משלו:

"בעיה כאובה ומאד רצינית זו של צרת השכונה, היא אחת הבעיות היותר קשות, המטרידות ביחוד את אחינו בני ישראל בשנים האחרונות ואשר טרם מצאו לה פתרון מתאים ומקובל... ואמנם, עד עכשיו לא נשמע כמעט קול ענות־גבורה, קול מחאה נגד הבריחה המסוכנת הזאת אשר כבר רבים חללים, חללים רוחניים וחומריים, הפילה, והנה כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש שליט"א, הער תמיד, ברוח קדשו, לכל דבר המתרחש בעולם היהודי, גם הפעם התעורר והוקיע בדברים חריפים את התופעה הזאת העלולה להביא עמה חורבן על שכונות שלימות יהודיות אשר אין ערוך לקיומן הרוחני. בהתאם להשקפתו בנידון שלא פעם הובעה, בהזדמנויות שונות, יצא כ"ק האדמו"ר מליובאוויץ חוצץ בדברים חוצבים להבות אש וקולעים אל המטרה נגד תופעה שלילית זו. ובאחת השיחות שלו במוצאי יו"ט אחרון של פסח הסעיר את הנאספים, שמספרם הגיע לשלשת אלפים איש, וקרא לעצור את 'המגפה' הזאת, ודרש במפגיע שכל אחד ואחד ישאר על מקומו ובל יתן חילם לגויים שיכבשו את השכונה שחותם יהודי עליה.

"שאלה זו – הגיד האדמו"ר מליובאוויטש – היא לא שאלה פוליטית־ציבורית. זוהי שאלה יסודית־הלכתית וגולל בבחירות רבה את כל צדדי ההלכה הכרוכים בענין מדאיב זה. – ולדעתו הגדולה שאלת הנדידה משכונה לשכונה היא שאלה, אם היא מותרת על פי ההלכה, כאשר יראה הקורא בפנים, בתשובה הנדפסת לפנינו. "מוצאים אנו חובה נעימה לפרסם את המאמר הזה, רב־ענין ורב־התוכן, המהווה רק קטע, שיחה אחת בין שיחות רבות, שנאמרו במקהלות עם, לליל מוצאי אחרון של פסח".

החיים. והאיך תיתכן התנגדות לאישיות רוממה? ומובטחני שלא אחד "בשורותינו" בלבד שהוא נעשה מוטעה מצד אנשי נרגנים ופוליטיקאים המתארים לפנייהם דמותו של האדמו"ר מליובביץ לפי השגותיהם הקטנות.

שונה באופן יסודי היא ליובביץ. על גאון ליטאי, גדול המחשבה והמוסר, מספרים כשהיה יושב ללמוד היה סוגר ומגיף את החלונות חדרו כדי להימנע מהפרעות מהמתרחש בחוץ. ברם ליובביץ פותחת וקורעת חלונות בכדי לראות את פני כל העולם כולו; בכדי לראות ולדעת מה שנעשה ומתרחש בכל קיבוץ וקיבוץ יהודי באשר הוא שם. והמגמה לתקן, לקומם ולחזק כל מה דאפשר".

'פוסקים' בזכות עצמם!

עוד כותב הרב עלברג: "ואכן פרושה היא מצודת ליובביץ בנייר־זרק כבקנדה, בדנמרק כבצרפת, במרוקו כבברזיל ואוסטרליה. וצועדת היא ליובביץ בהנהגתה המיוחדת שלה, ומקורית ועצמאית היא ליובביץ הן בדיבורה והן בכל מהלך מחשבתה, בעקביותה ההחלטית שאינה ניתנת להיכנע להשפעות.

"ושונה הוא האדמו"ר מליובביץ לא רק מן האדמור"ם החסידיים שבימינו כי אם גם שונה הוא מהרביים הליובאוויצאים קודמיו. בתור נשיא הוא השביעי בתור (מהרבי מליאדי) אבל בתור רבי הוא הראשון בכמה וכמה שטחים. אף אחד מקודמיו לא עיצב את ליובביץ לתנועה עולמית. הוא הוא שהרחיב את היקף האופק. לפניו היתה ליובביץ מצומצמת וגדורה והרבי הנוכחי הוא שפתח חלון העולם.

"ואכן שונה היא ליובביץ בחגיגת 'יום ההולדת'. שואלים רבים ומשתוממים: מתי ואיפה זה נשמע שרבי יחוג את יום ההולדת שלו? – ויש שמחטטים במקורות למצוא יסוד ליום־טוב זה. זוהי תשובתי: ליובביץ מראשית הופעתה התבטאה בשני כחות, בכח החסידות ובכח הפיסוק להיות פוסקים בהלכה. 'הרב' ואחריו ה'צמח צדק' היו פוסקים לא רק לנוהריהם כי אם לכל העולם החסידי כולו. ובכן לשם מה החיטוט למצא מקור

בתוך העולם – מעל העולם...

מאמר ארוך אודות אישיותו של הרבי כתב הרב עלבערג בחודש אייר תשכ"ח (עמודים 2-3) כדלהלן:

"ליובאוויץ באמריקה מייצגת לא רק מין "חצר חסידית" רגילה, מין שלשלת אדמורי"ם שכיחה או המשך של מסורת ידועה. ליובאוויץ כיום היא מין תופעה מיוחדת באופייה ובצביונה שעוד טרם הוערכה כהלכה, מין הווי מיוחד שעוד טרם הובן כראוי. בדורנו אנו הרבי מליובאוויץ הוא היחידי שחולל מהפכה ברבייות [באדמו"רות]. ומה טבעה של מהפכה זו? פתיחת חלון לעולם החיצוני בכדי להעמיק ולהסתכל במקומות התורפה שבו שצריכים תיקון.

"אדמו"רים כל אחד בצביונו המיוחד ובשיטתו המיוחדת, הסתייגו-הסתגרו מן העולם הכללי-הגדול, נעלו דלתותיהם אחריהם והיו עוסקים בעבודת הקודש. ברם להיות מובדל ומסוייג ומוקף בחי מבדיל מן העולם הגדול ובה בשעה להיות מעורב עם כל העולם הגדול, ולהקשיב לכל המונו ושאונו – למדרגה כזו אפילו מעט מזעיר של אנשי-קומה לא יכלו להגיע, כי מהססים ונמנעים היו מלהיחרג מד' אמות המסוייגות וחרדו מכל משא ומגע את העולם הגדול. בא בעל הלהט הבורע והמתלקח, האדמו"ר מקוצק ואמר: שלמה תיקן עירובין ונטילת ידים – והכוונה, אפשר להיות בעונה אחת מובדל ורחוק מן העולם – נטילת הידים מן העולם, ובה בשעה גם יחד, בבחינת עירובין, כלול ומעורב עם העולם. ואין חוויה אחת נוגדת את השניה.

"ואמנם דרך דו-סטריית זו, לא מן הקלות הוא להלך בה. רק יחידים שבדור יכולים להתהלך בנתיב כזה ולא להתעקל. רק יחידים מיוחדים עלולים להיות מתחברים את העולם ובה בשעה להיות מכונסים ומרוכזים בקרן-אורה המיוחדת והמסוגרת שלהם שהיא כולה קודש.

"ליובאוויץ הצליחה להגשים את המשימה האידיאלית הנשגבה הלזו, פתחה חלון לעולם הגדול ומסתכלת בה בעין פקוחה וחודרת ויחד עם זה היא כולה סגורה ומסוגרת בקודש הקדשים שלה, או להגדירה בלשון הליובאוויציאית: "אין דער וועלט און העכער פון דער וועלט". –

מצודתה של ליובאוויץ פרושה על כל העולם, מניו-יורק ועד אפריקה ואוסטרליה ובה בשעה היא שוכנת ומרוכזת כולה בתוך עצמה, בתוך תוכה הנשמת.

"בדורנו, דור עני, אפשר להיקרא ולהיות מוערך כגדול אף בלי כל הלגינות של ליובאוויץ, בחלק העשירי של ליובאוויץ, אפשר להיות אדמו"ר גדול. ברם גדלותה של ליובאוויץ במקצועות שונים יונקת מהגדלות הראשונית של דורות ליובאוויץ הראשונים. ואמנם קטן מדי הוא הדור לראות גדלות שהיא למעלה מתפישתו.

"דור קטן מקטין אנשים גדולים וטחות עיניו מראות את האור של הגדולים האמיתיים. ולא כל כך קלים הם חיי של אדם גדול השרוי בדור של אנשים קטנים. שפת-דבורו וכן כל מעשיו של הגדול בדור שכזה בלתי מובנים ומוערכים הם. אדם גדול החי בדור קטן, בגלות הוא נמצא. ובכדי לשחרר את עצמו נאלץ הוא לרומם את הדור למעלה מתפישתו המוגבלת, מוכרח הוא להפיח בהם רוח חדשה, לשקם את עולמם הרוחני, לעצבם מחדש בכדי שיוכל – הגדול – להיות בספירה מתאימה לגדלותו. וזהו מעשה ליובאוויץ! שאיפתה של ליובאוויץ לשוות לדור צביון עתיק-חדש, שהדור יהיה ראוי לשפה העילאית המיוחדת. וכאמור: ליובאוויץ הצליחה ליצר את העולם, את ההיקף המתאים להקרנתה.

"להחזיק במורשת אדמורי"ת במורשת-החצר, זה לא כל כך קשה, ברם ליצר עולם מיוחד חדש לזה צריך להיות נחון במשימה שמימית מיוחדת. "ולכן אני מדגיש שליובאוויץ מהווה תופעה, סגולה – מיוחדת"...

בשבה עמדתו הנחרצת

להלן מכתב שסוגר מטעם צעירי-אגודת-חב"ד בניו-יורק – אשר ייתכן ונכתב לפי הנחיה מפורשת של הרבי:

"ב"ה, א' ח' תמוז, ה'תשכ"ז

"כבוד ידידינו... הרב ישראל שי' לייבוב

יו"ר הנהלת צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו...

"מוסגר פה העתק מכמה דפים של הירחון "הפרדס" שנכתב בהם אודות ליובאוויטש. עורך

"הרב שמחה עלבערג
 'עורך 'הפרדס'
 'ברוקלין נ.י.'"

בכ"א שבט תשל"ו כותב באיכווחו של הרבי באירופה הרב בנימין אליהו גורודצקי אל הרה"ח ר' משה לחיאני ממרסיי:

"בטח שמעת שכ"ק אדמו"ר שליט"א בעת ההתוועדות של יו"ד שבט ביקש מע"ב [72] רבנים שיפסקו הלכה שכל ארץ הקודש תבנה ויתכונן שייכת רק לעם ישראל ואיזה מהרבנים דרשו באותו מעמד. אחד מהרבנים שדרש היה הרב שמחה עלברג שי'. מהראוי לכתוב לו מכתב תודה וברכה - והתרשמותך מדבריו... תשתדל לעשות זאת בהקדם היותר אפשרי, היינו תיכף בקבלת מכתבי זה ותשגר זאת על פי הכתובת דלמטה. ות"ח מראש".

ביום ה' ט' אדר, כותב לו שוב: "אני שמח מאד לבשרך שכ"ק אד"ש סיפר לי שמכתבך עשה רושם עז על מקבלו ואני מודה לך מאד על-זה".

'הפרדס' הוא הרב שמחה שי' עלבערג, יו"ר ועד הפועל של אגודת הרבנים דארה"ב, הרב עלבערג בא לעיתים קרובות להתוועדויות כ"ק אדמו"ר שליט"א וכן משתתף ב"כינוסי התורה" הנערכים על ידי מזכירות כ"ק אדמו"ר שליט"א.

"נא לשלוח לו בהקדם מכתב תודה מתאים עבור הדפיסו אודות פעולותיכם. הננו מצרפים בזה את העתק מכתבנו אליו. על אף נסיעתו עתה לכמה שבועות לאירופה וארץ הקודש ת"ו, הנכם יכולים לשלוח את המכתב על כתובת ביתו בברוקלין לפי הכתובת המוסג"פ, כי יקבל את מכתביו במקום שיימצא. כן נא להשתדל להתקשר עמו, להראותו מפעולותיכם ולקרבו עד כמה שאפשר".

כשביקר הרב עלבערג בקיץ תשכ"ד בכפר חב"ד, רשם למזכרת:
 "ב"ה, כ' מנ"א [מנחם אב] תשכ"ד
 "לזכרון בעת ביקורי בכפר חב"ד שהיו לי שעות נערבות לבלות בספירה עליונה של חסידי-ליובאוויץ.

הפצת היהדות: ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת - לאור תורתו והזכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

- ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד
- הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חי"ש. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

פרשת מסעי

פרשת מסעי

אף פרשת מסעי נקראת לעולם בימי בין-המצרים. חושך הגלות אינו אלא הכנה והקדמה לאור הגאולה, וגם המשמעות הפנימית של מסעות בני-ישראל היא – מסע הדורות מגלות לגאולה; מהמדבר שהוא סמל הגלות, ל"ירדן יריחו", רמז למשיח שעליו נאמר (ישעיהו יא), "והריחו ביראת ה'".

(מהתועדות שבת-קודש פרשת מסעי תשד"מ. התועדות תשד"מ כרך ז, עמ' 2273)

* * *

ההוראה משם הפרשה, מסעי, בעבודת ה': כל יהודי, מקטן ועד גדול, חייב 'לנסוע' ולהתעלות תמיד בעבודתו מחיל אל חיל; הקטן מסוגל לכך והגדול חייב בכך. 'מסעי' בלשון רבים רומז לעליית הנפש והגוף, שכן על האדם לחנך ולזכך גם את גופו הגשמי.

וכפי שמוספר על הרבי הרש"ב, שפעם אחת שאלו אותו בעניין הנהגה מסויימת שלו, מה מקור ההנהגה, וענה שאינו זוכר כעת את המקור, אך בטוח הוא שיש לזה מקור, שכן הוא חניך ולימד את גופו לעשות את מה שצריכים לעשות אך ורק על-פי השולחן-ערוך.

(משיחות שבת-קודש פרשת מטות-מסעי תשל"ב ושבת-קודש פרשת מסעי תשד"מ. התועדות תשד"מ כרך ז, עמ' 2275)

אלה מסעי בני-ישראל (לג,א)

כאן ישננו, כאן הוקרנו, כאן חששת את ראשך (רש"י)

מסעות בני-ישראל במדבר רומזים לירידת הנשמה לעולם הזה, שבו עומדת הנשמה במאבק תמידי בין הטוב להרע. רש"י מצביע כאן על שלושה דברים היוצרים את האפשרות לבחירה חופשית בין טוב לרע. "ישננו" – שינה (שבה מסתלקת הנשמה מהגוף) רומזת על צמצום והסתר פנים, המאפשרים בחירה ברע.

"הוקרנו" – דהיינו 'צינון' הגבורות בבחינת "שיתף עמו מידת הרחמים", דבר המאפשר את הבחירה בטוב.

"חששת את ראשך" – היינו השכל של הנפש הבהמית, ה'לעומת זה' של השכל דנפש האלוקית. העובדה שהנפש הבהמית היא לא רק בעלת מידות אלא גם בעלת שכל, מעמידה אותה כ'שווה מול שווה' עם הנפש האלוקית, וכך מתאפשרת בחירה חופשית ביניהן.

(ליקוטי-שיחות, כרך יח, עמ' 390)

ויכתב משה את מוצאיהם למסעיהם. . ואלה מסעיהם למוצאיהם (לג,ב)

"ויכתוב" – רומז ל'המשכה' ו'ירידה', שכן בכתבת דבר-מה מורידים עניין מסויים באותיות הכתיבה. "ויכתוב משה את מוצאיהם" – משה רבנו המשיך בנשמות ישראל הארה משורש ומקור הנשמה ("מוצאיהם" מלשון "וכמוצא מים"),

"למסעיהם" – כדי שיוכלו להתעלות ולהתקרב אל ה'.
 "מסעיהם למוצאיהם" – היינו עליית הנשמה לשורשה ולמקורה.

(לקוטי תורה במדבר עמ' צא)

מוצאיהם למסעיהם... מסעיהם למוצאיהם (לג,ב)

אחד מתלמידי 'תומכי תמימים' נכנס פעם אחת אל המשפיע רבי גרונוס ז"ל, כדי לקבל ממנו ברכת פרידה לפני שנסע הביתה לחגי הפסח.

פתח המשפיע ואמר:

חנווני מליובאוויטש שנוסע לויטבסק, לקנות סחורה, הנה כשהוא נוסע מליובאוויטש עשרים ק"מ, למשל, הרי בעצם התקרב לליובאוויטש בעשרים ק"מ. זהו "מסעיהם למוצאיהם" – מטרת הנסיעה היא כדי לחזור למקום מוצאו. לעומת זה, איש ויטבסק הנוסע מליובאוויטש לבינתו, הנה לאחר עשרים ק"מ התרחק מליובאוויטש בעשרים ק"מ. זהו "מוצאיהם למסעיהם" – כוונת היציאה היא להגיע למקום אשר לשם הוא נוסע.

עליך לנסוע בבחינת "מסעיהם למוצאיהם"...

(מפי השמועה)

ויעל אהרן הכהן אל הר ההר על-פי ה' וימת שם (לג,לח)

פרשתנו נקראת תמיד בסמיכות לראש-חודש אב.

כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מצביע על הקשר בין פטירת אהרן לבין חודש אב:
 א. רז"ל אמרו (ר"ה יח) "שקולה מיתתן של צדיקים כשריפת בית אלוקינו".

ב. סיבת חורבן בית שני היתה שנאת חינם, שתיקונה אהבת חינם, שהיא מידתו של אהרן הכהן, "אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

(לקוטי שיחות כרך יח עמ' 411)

זאת הארץ אשר תיפול לכם (לד,ב)

מן הגבולים הללו ולפנים המצוות נוהגות (רש"י)

"זאת הארץ" – "ארץ", מלשון רצוא, רומזת לנשמה, המשתוקקת תמיד לאביה שבשמים.
 "אשר תיפול לכם" – רומז לירידת הנשמה למטה.

"מן הגבולים הללו ולפנים המצוות נוהגות" – כוונת הירידה היא קיום מצוות מעשיות, שאפשר לקיימן רק בתוך ה'גבולים' של העולם הזה הגשמי.

(לקוטי שיחות כרך יג, עמ' 126)

אלה שמות האנשים אשר ינחלו לכם את הארץ (לד,ז)

כל נשיא ונשיא אפוטרופוס לשבטו... ובורר לכל אחד ואחד חלק הגון (רש"י)

הווי אומר – גדלותו של נשיא בישראל אינה רק למדנותו וצדקותו, אלא היותו 'אפוטרופוס לשבטו', הוא דואג לאנשי שבטו ומספק להם את כל צורכיהם. ודאגתו היא לא רק לכללות השבט, אלא גם לצרכיו של כל יחיד: "ובורר לכל אחד ואחד חלק הגון".

(שיחת ש"פ מטו"מ תשל"ז)

"דע מה למעלה ממך"

הסתכל בשלושה דברים ואין אתה בא לידי עבירה. דע מה למעלה ממך, עין רואה ואוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים (פרק ב משנה א)

ביאור כ"ק אדמו"ר:

יש הטוענים: מי אני ומה אני, ומה נוגעת עבודתי וכו'. על זה יש מאמר הבעל-שם-טוב, הרב המגיד ואדמו"ר הזקן, בפירושו המשנה "דע מה למעלה ממך" – שכל העניינים שלמעלה הם "ממך". וכמו-כן יש פירוש הבעל שם טוב על הפסוק "הוי' צילך", שכפי שהודי עושה למטה, כך נעשה כביכול למעלה, מכיוון ש"הוי' צילך", בדוגמת צל האדם, שנעשה בצל כמו שהוא באדם.

והחילוק בין שני פתגמים הנ"ל:

"דע מה למעלה ממך" – היינו שאמיתית עניין השכר הוא לא גן-העדן ולא העולם הבא, שהרי עניינים אינו אלא בחינת הגילויים, ואמיתית השכר הוא עצמותו יתברך.

ובנדון דידן: "דע מה למעלה ממך" – הוא בבחינת הגילויים, ו"הוי' צילך" – הוא בבחינת העצמות. והעניין בזה – שלא מספיק עניין הגילויים, שכן בעניין האורות יש שינוי מצד המקבלים, ויש בהם חילוק בין מעלה ומטה, ולכן יכול היצר הרע לטעון שלפי מעמדו ומצבו אין לו שייכות לעניין הגילויים; אולם מצד "הוי' (צילך)", שם העצם, הרי "אני הוי' לא שנית", שנמצא בכל מקום בשווה, ומתמסר ("ער גיט זיך אַוועק") לכל אחד מישראל, כי אף ש"לית מחשבה תפיסא ביה", הנה עלידי קבלת עול יכולים לקחת את עצמותו ("אים אַליין").

הכוח לקבלת-עול בא מהעצמות, ועלידי קבלת-עול לוקחים את העצמות.

(תורת מנחם תשט"ז כרך יז, עמ' 216)

...וזהו ביאור באותיות השכל בתורת הרב המגיד (שהוא המקשר והממוצע בין הבעל-שם-טוב ואדמו"ר הזקן... ולאחרי זה נהיה גם תורת אדמו"ר הזקן) במאמר חז"ל "דע מה למעלה ממך" – "דע" ש"מה שלמעלה" תלוי "ממך" ובך:

מכיוון שלכל יהודי ישנה בחינת יחידה המתאחדת עם ניצוץ "בורא", והיא תמיד בשלימות, ועד שפועלת ומקיפה את כל כוחותיו, כולל כוח עשייה הגשמית – אם כן מובן (ובאופן של ידיעה, "דע", נוסף על ההבנה בשכל (חכמה ובינה)) מדוע "מה שלמעלה" (אצל הבורא) זהו "ממך", כיוון שכל הפעולות הן "ממך" (אפילו פעולה בעשייה הגשמית) הכול נובע מבחינת יחידה, המאוחדת עם ניצוץ בורא.

ועליפי זה מובנת יכולתו של יהודי לפעול גילוי בחינת יחיד שלמעלה (עצמותו יתברך) בכל העולם על-ידי גילוי בחינת יחידה שבנפשו, שהרי אם פעולה גשמית (ואפילו דבר קטן) של יהודי בעולם הזה למטה – פועלת למעלה (כיוון שכל פרט ופעולה של יהודי נובעת מבחינת יחידה שבנפשו), על אחת כמה וכמה שעצם גילוי בחינת יחידה שבנפשו, שזו גופא הוא גילוי "ניצוץ בורא" (המתאחד עם הניצוץ נברא, בחינת יחידה) – פועל גילוי בחינת יחידה שלמעלה, בעולם הזה הגשמי.

(התוועדות תשמ"ז כרך א, עמ' 116)

הלכות ומנהגי חב"ד

שבת קודש פרשת מסעי'

ב' במנחם אב

הפטרה: "שמעו... אלוֹקֵיךְ יְהוּדָה. אִם תִּשׁוּבוּ... וְכֹו יִתְהַלְלוּ" (ירמיה ב, ד'כח; ד, א'ב)⁴.
 אחר התפילה – התוועדות בבית הכנסת, שהרי זו 'שבת חזק'⁵.
 גם השבת עורכים 'סיום' עם סעודה⁶.
 פרקי אבות – פרק ב.
 מוצאי שבת:
 מבדילים על היין⁷.

קריאת התורה²: מנהג ישראל לעמוד בפסוק האחרון, ורצוי שהקורא יפסיק קימעה לפניו, מפני הרעש הנגרם בעמידת כל הקהל.
 גם העולה לתורה אומר "חזק, חזק ונתחזק!"³.

(1 בחו"ל: מטות מסעי).

יש לדון אם בקריאת שמו"ת צריך לומר גם את הפטרה "דברי ירמיהו", כי אף ש"רשמית" היא הפטרה הראשונה דשבתות בין המצרים (בכל פרשה שהיא), הרי בלקוטי שיחות כרך ט עמ' 61 מביא ומדייק בלשון הטור שהפטרות שייכות גם לפרשיות שבהן הן נקראות, ו"דברי ירמיהו" שייכת הן לפ' פנחס והן לפ' מטות, עיי"ש.

(2 הבעל קורא בבית חיינו, הר"ר מרדכי שוסטרמאן ע"ה, ועוד כו"כ בעלי קריאה ותיקים ובעלי מסורת, קראו את המסעות בקריאה רגילה (ראה לוח 'דבר בעתו' ע"ד המנהגים בזה).

(3 מקור אמירה זו ונוסחה הוא בלבוש ס' תרס"ט [ע"פ הפסוק בשמואל ב' י"ב, ואף ששם הו' ד"ונתחזק" היא בפתח, רגילים לאומרה כאן בצירוף]. ואומר זאת עם הציבור "בין הקריאה והברכה" ('רשימות היומן' עמ' תג, היום יום ח"י טבת, ס' המנהגים עמ' 31), ודלא כהדעות שהעולה לתורה אינו אומר 'חזק': א. משום הפסק.

ב. מפני שאמירת 'חזק' היא להעולה לתורה, ולא שייך שהוא יאמר לעצמו (כפי הפשוט לקצות השלחן ס' פד ס"ג, ובבדי השלחן ס"ק כב, ומביא זאת גם מס' שלחן הקריאה, וכ"כ בס' פסקי תשובות סו"ס קלט בשם שו"ת: שבת הלוי (ז, רב) באר משה (ג, כח) ומשנה הלכות (ז, כב, תיח), אלא שמ'משנה הלכות' מביא, שאין לגעור בעולים שאומרים זאת בעצמם).

אמנם באג"ק ח"ד עמ' יד השיב הרבי לשתי הטענות: לטענה ב – "גם הוא (העולה לתורה) אומר, כי נוסחא שלנו היא 'ונתחזק', דהיינו שבניגוד לנוסחא שאומרים רק לעולה ג"פ 'חזק' (א"ר ס' תרס"ט, מאור ושמש ס"פ ויח, ליקוטי חבר בן חיים ח"א דף כט בשם החתם סופר, ערוך השלחן ס' קלט סו"ס טו), שלפי נוסח זה אין שייך כלל שיאמר העולה, הרי שלפי הנוסח שלנו מברכים גם את הקהל, וא"כ יש מקום שגם העולה יאמרנו.

ולטענה א – 'אמירת העולה... לא חשיב הפסק, כי הוא שייך לקריאת הסיום (ראה שו"ע אדה"ז ס' קסו ס"ט)", שם איתא, ששיחה בדברים שהם מענייני הדבר שמברך עליו, כגון "הביאו מלח" בין 'המוציא לאכילה, בדיעבד אינה חשובה הפסק, ו"מותר

לכתחילה אם אי אפשר בעניין אחר. ואכן, ע"פ דברי הרבי ב'התוועדות' תשמ"ז ח"ב עמ' 254 הערה 31 – מוגה – "שאמירת הברכה קאי גם על העניין ד'חזק", עיי"ש, הרי זה ממש כמו שכתב הרבי במכתבו שבספר המנהגים ס' ע" 105 בעניין מנהגו באמירת היהירצון על התפוח ברה"ב בין הברכה לאכילה: "כיוון דא"א בעניין אחר, הווי כדיעבד". וע' גם בשו"ת יביע אומר ח"א חאו"ח ס' ט.

אלא שברשימות היומן שם הסביר כ"ק אדמו"ר מהור"י צ"א את הטעם לאמירה זו "כדי לכלול עצמו עם המאמינים הפשוטים" [ואגב, מכאן מובן שאומר זאת עם כל הציבור, ולא עם הקורא] – "צריך להיות לשון כזה בב"ח, להתחיל ספר חדש" [לע"ע מצאתי בים של שלמה (המהרש"ל מוזכר בסוף רשימה' זו) ב"ק פ"ו ס' מו, ב'דין הסיום' אודות סיום מסכת: "השלמת הספר – אין לך מצוה גדולה מזו, ובפרט היכא שבדעתו להתחיל אח"כ ספר אחר". ולכאורה הכוונה שהעיקר הוא האיחול 'ונתחזק' דהיינו התחלת הספר החדש, ולא ה'חזק', ולכן גם העולה אומר, כדי לכלול עצמו עם כולם]. ושאלו הרבי: "אם כן (ש'חזק' עיקרו התחלת ספר חדש, ספר אחר, הרי יש בזה חשש הפסק כז' אינו שייך להקריאה?", ונענה: "כל התורה... מילה אחת ארוכה" (דהיינו שגם הספר החדש שייך להקריאה).

וראה בנושא זה בס' חקרי מנהגים ח"א עמ' קכו.
 (4 ספר-המנהגים עמ' 33. לוח כולל-חב"ד.
 (5 ספר-השיחות תש"נ ח"א עמ' 233.
 (6 סה"ש תנש"א ח"ב עמ' 708 (נעתק ב'לוח השבוע' בשבוע שעבר), וצריך ביאור לחלק זאת ממה שבאירצייט פרטי, ההוראה היא שלא לעשות 'סיום', כיוון שבש"ק אין כל קס"ד של תענית (התוועדות תשד"מ ח"ב עמ' 873, שערי הל' ומנהג יוד"ד סו"ס קמו).

(7 בלוח כולל-חב"ד, ע"פ הרמ"א ס' תקנ"א ס' ט, כתב שנותנים לשתות לתינוק שהגיע לחינוך בענייני ברכות, אך עדיין אינו יודע להתאבל על ירושלים [ונבאמת קשה להגדיר מצב כזה, וראה א"א

יום ראשון

ג' במנחם־אב

בשיעור חומש היוםמי דשיעורי חת"ת, מסיימים:
"כאשר דיבר לכם" (א,יא)⁸.

להרה"צ מבוטשטש על אתר], ואם אין תינוק – שותה המבדיל בעצמו, ע"כ. וראה שיחות קודש תשל"ח ח"ג עמ' 496 (בהוצאה החדשה: ח"ד עמ' 388), שבמוצש"ק מטו"מ, ב' מנ"א, שכח המבדיל [הת"ר ישראל־מרדכי שי"קאזאמינסקי] והחל לשתות את היין מהכוס, והרבי הורה בידו תנועת־תמיהה, ואמר [או סימן בידו] שיתנו לילד לשתות [היו שם מעט בחורים. הילד היה אלחנך דוב שי' בר"ד מרוזוב, בן י"א אז, שחונך בביתו שלא לשתות מהיין ולכן סירב לראשונה, ושוב סימן לו הרבי לשתות, ולבסוף נענה] וכשהילד שתה, חייך הרבי [ביתר, ויצא לחדרו] (והוא מרשימת הרה"ח ר' [אז: הת"ר] שלום־יעקב שי' חזן. ההוספות במוסגר מפי ר' אלחנך ואחרים שהיו שם).

8) כך נהגו בקרה"ת בליובאוויטש. כאשר שינו והנהיגו בבית־חיינו לסיים פסוק אחד לפני שני', כדי שלא להתחיל בפסוק 'איכה' (כמ"ש באשל אברהם הרה"צ מבוטשטש סי' קלח. ובליקוטי מהר"ח ח"ג נב,א) כתב, שנוהגין כן אף במקומות שאין מנגינת הפסוק בניגון איכה. אך לכאורה, ע"פ הפשט, וכן ע"פ המדרש – איכ"ר רפ"א, פסוק זה אינו תוכחה!), כאמור בספר־המנהגים ס"ע 31 (אף שספר זה הוגה במידה מסויימת ע"י הרבי), העירו על כך הזקנים, והדבר חזר לקדמותו. וראה בזכרונות הבעל־קורא בבית־חיינו, הרה"ח ר"מ שוסטרמאן ע"ה ("למען יידעו בנים יולדו",

יום שלישי

ה' במנחם־אב

יום ההילולא של האריז"ל – מעורר בפשטות – שנוסף להוספה ב'משפט' ו'צדקה' בכלל, שהם בהדגשה מיוחדת אצל האריז"ל – שיוסיפו בכל הפעולות דהפצת המעיינות חוצה "זאת החכמה", ובפרט כמוסבר בתורת חסידות חב"ד⁹.

ערב שבת־קודש

ח' במנחם־אב

ל'שבת חזון' לובשיים¹⁰ בגדי שבת כרגיל¹¹.

אה"ק תשנ"ו, עמ' 138), המספר שהוא שהנהיג זאת וכיצד הפסיק לנהוג כך.

9) 'התוועדות' תשמ"ט ח"ד עמ' 109.

10) לעניין רחיצה וטבילה, ראה לעיל בלוח לפ' פינחס.

11) ספר המנהגים עמ' 46, שכך נהג אדה"ז, ושי"נ לפוסקים הדנים בעניין זה. וראה גם בהוספות לשו"ע אדה"ז, במהדורה הישנה חלק ה' עמ' 1846 בשוליי־הגיליון [במהדורה החדשה לא מצאתי זאת].

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחיו

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש